

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА

**РЕФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ
В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

МАТЕРІАЛИ
IV Міжнародної науково-практичної конференції
(Суми, 21–22 травня 2020 року)

У двох частинах

Частина 1

Суми
Сумський державний університет
2020

НАРКОТИЧНІ ЗАСОБИ: ДИХОТОМІЧНА ПРОБЛЕМАТИКА ДОКТРИНАЛЬНИХ ТА ЛЕГАЛЬНИХ ДЕФІНІЦІЙ

Мурач Д. В.

Студент I курсу ННІ права

Сумського державного університету

Науковий керівник: Сухонос В. В.

д. ю. н., професор, завідувач кафедри КППІДП

Сумського державного університету

У світі проблема наркотиків прийняла катастрофічний характер. За оцінками незалежних експертів кількість наркозалежних в Україні – 1,5-2 мільйона осіб, що в десятки разів перевищує різні офіційні цифри. У 2010 році МВС констатувало, що кожен із семи тяжких злочинів вчинено у сфері обігу наркотиків. На сьогодні ця цифра невпинно зростає.

Міністерство охорони здоров'я зазначає, що «від 8% до 26% школярів у віці 13-16 років пробували наркотики хоча б один раз». Нині наркозалежність помолодшала до 10-11-ти років. Останніми роками Україна послідовно прямує до національної катастрофи: кількість наркозалежних зростає в геометричній прогресії [1].

Причини зловживання наркотичними речовинами та формування наркотичної залежності складні й різноманітні. Поряд з особливостями організму велике значення мають соціальні фактори: соціальна невлаштованість, відсутність кваліфікації або роботи, бажання вийти зі стресу, зумовленого стрімким темпом життя і т.д. Певне значення мають психічні хвороби (деякі форми шизофренії); провокаційна інформація, а також бажання набути власного досвіду; призначення наркотичних препаратів у невиправдано високих дозах або без достатніх показань; при самолікуванні через доступність наркотичних препаратів; тяжкі хронічні захворювання, пов'язані з тривалим застосуванням наркотичних препаратів та інші [2].

Загалом жодна держава світу не спроможна повністю контролювати обіг наркотичних речовин, навіть, на власній території. Міжнародна доповідь ООН про наркотики за 2017 рік повністю підтвердив це. Незважаючи на те, що в доповіді висувуються позитивні результати у вирішенні проблеми, проте, кінцева оцінка ситуації в світі є дуже негативною. ООН, в цій доповіді підтвердили, що війна з наркотиками програє. Так, там закріплена позитивна оцінка дії правоохоронних органів. Підвищення ефективності дії правоохоронних органів. Як уявляється, дії правоохоронних органів стають все більш ефективними, відзеркаленням чого є покращення у сфері міжнародного співпрацювання. Свідченням того є той факт, що оцінний глобальний показник перехвату кокаїну в 2015 році виріс до рекордного рівня в 45-55 відсотків. Оцінний глобальний

показник перехвату опіатів також виріс з 9-13 відсотків в період 1980-1997 років до 23-32 відсотки в період 2009-2015 роки [3]. Це підтверджує підвищення ефективності системи регулювання питань з приводу наркотичних засобів в світі, проте, це не відмінняє той факт, що війна програна. Таким чином, можна дійти висновку, що сучасна система регулювання є дуже не практичною.

Однією із головних проблем, на нашу думку, є недосконалий підхід до встановлення приналежності засобів до наркотичних. Наприклад, Законодавство України некоректно описує саме поняття «наркотичні засоби». Так, в статті 307 Кримінального кодексу України «Про Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання чи збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів» наголошується: «Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання з метою збуту, а також незаконний збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів - караються позбавленням волі на строк від чотирьох до восьми років» [4].

В Україні передбачене покарання за збут чи виробництво наркотичних засобів, проте не враховується суб'єктивна природа наркотиків. Законодавство України регламентує наркотичні засоби як «речовини природні чи синтетичні, препарати, рослини, включені до Переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів» [5]. Тобто згідно з законодавством, наркотичними речовинами можна назвати лише ті речовини, які є в офіційному переліку наркотичних засобів. Це дозволяє синтезувати та розповсюджувати препарати, що досі не встигли зафіксувати в списку заборонених та саме наркотичних, повністю законно, на підставі правової аксіоми «Що законом не забороняється – дозволено».

На нашу думку, для подолання цієї проблеми необхідно внести зміни до чинного законодавства. Потрібно редагувати термін «наркотичні засоби» та розкрити його у більш широкому значенні.

Природа наркотиків має суб'єктивний характер. Залежність може бути фізичною чи психологічною, і, при цьому, саме різниця між цими видами є ознакою суб'єктивізму. Саме тому, необхідно врахувати дві особливості наркотичної залежності для більш чіткого визначення поняття «наркотики».

По-перше, це різниця між фізичною та психологічною залежністю. Фізична залежність виникає в усіх людей однаково через стрімке постачання дофаміну до мозку. Хімічні речовини викликають сильний викид цього нейромедіатора, що спричиняє «неприродне» відчуття ейфорії. З плином часу рецептори втрачають чутливість та виникає потреба збільшити дозування. Таким чином виникає фізична залежність. Акцентуємо

увагу на тому, що її може викликати будь-яка речовина, що спричиняє сильний «неприродній» викид дофаміну в мозок. При цьому, на всіх людей такі речовини діють однаково [6].

По-друге, це особливості психологічної залежності. Від фізичної вона відрізняється тим, що саме викид дофаміну зумовлений психологічною особливістю людини. Тобто, такого роду залежність набувається людиною чи навіюється кимось. Також, існує нагальна потреба зазначити, що залежність може поступово переходити з одного виду в інший [7].

Проаналізувавши ці особливості, ми пропонуємо запровадити більш універсальний термін «кілеосоци». Кілеосоци (від англ. «Killers of Society» – «вбивці соціуму») – це фізичні чи абстрактні чинники, що викликають психологічну або фізичну залежність з подальшими тяжкими наслідками на психічний та фізичний стан людини та її особистості. Тобто, в такому разі наркотичними вважатимуться всі ті речовини, що спричиняють будь-якого роду залежність. При цьому враховуватимуться психологічні особливості людини. Це дасть можливість для подальшого затримання всіх, ще невідомих речовин, що так чи інакше впливають на людину, її здоров'я, психоемоційний стан та особистість. А стаття 307 Кримінального Кодексу України передбачатиме кримінальну відповідальність до осіб за розповсюдження та виготовлення всіх, навіть ще не внесених до переліку наркотичних речовин за рахунок більш суворої перевірки належності їх до кілеосоцив.

Отже, запровадження терміну «кілеосоци» як загального визначення чинників наркотичної залежності дозволить наблизитися до подолання проблеми розповсюдження наркотичних засобів, що призводять до деградації суспільства. Таке визначення, на нашу думку, найбільш точно передає сенс наркотичних засобів та враховує.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Онуфрив М. Панепідемія наркозалежності: причини й наслідки. Що робити? URL: <http://www.webcitation.org/6IqEYr3Zt>.
2. Дунаевский В. В., Стяжкин В. Д. Наркомании и токсикомании. Ленинград: Медицина. 1990. 208 с.
3. Всемирный доклад о наркотиках 2017: 29,5 миллионов человек во всем мире страдают от физических расстройств, связанных с употреблением наркотиков, опиоиды являются наиболее вредными. URL: https://www.unodc.org/unodc/ru/frontpage/2017/June/world-drug-report-2017_-29-5-million-people-globally-suffer-from-drug-use-disorders--opioids-the-most-harmful.html.
4. Кримінальний Кодекс України: Закон України від 5 квітня 2001 р. № 2341-III.

Відомості Верховної Ради України. 2001. № 25-26. Ст. 131.

5. Про наркотичні засоби, психотропні речовини та прекурсори: Закон України від 15 лютого 1995 р. № 60/95-ВР. *Відомості Верховної Ради України. 1995. № 10. Ст. 60.*

6. Герич І. Д., Іфтодій А. Г., Більцан О. В. Хірургічні ускладнення ін'єкційної наркоманії: проблеми та особливості лікування. Львів: Букрек, 2015. 486 с.

7. Фрейд З. Статті о кокаине. За ред. В. Зеленского. Санкт-Петербург: Азбука; Азбука-Аттикус. 2011. 157 с.

ЦІННІСНИЙ АСПЕКТ ВЗАЄМОДІЇ СУБ'ЄКТІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СИСТЕМИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Гаруст Ю. В.

*д. ю. н., доцент, завідувач кафедри АГПФЕБ ННІ права
Сумського державного університету*

Кіяшко Ю. М.

*викладач-стажист кафедри АГПФЕБ ННІ права
Сумського державного університету*

Початок нового десятиліття ознаменувався помітно суттєвим посиленням світової геополітичної нестабільності, зниженням темпів перебігу глобалізаційних процесів та відчутними соціально-економічними потрясіннями. Поширення респіраторної хвороби «COVID-19» зумовило необхідність нагального перегляду поточних напрямів та всіх перспективних стратегій очікуваного розвитку країн з метою мінімізації негативного впливу наслідок невідворотного економічного спаду. Гостро ця проблематика стоїть перед Україною, економіка якої перебуває під потужним наростаючим тиском у результаті дії існуючих і нових внутрішніх, а також зовнішніх деструктивних чинників. Очевидно, що окреслене становище вимагає оперативного та результативного державного реагування, яке передбачає вжиття широкого кола санкціонованих заходів на виявлення й протидії цим загрозам. Одним із таких, виправдано, вважається ефективна організація та належний перебіг взаємодії суб'єктів забезпечення системи економічної безпеки України, зважаючи на всеосяжність та безспірну значимість економіки для держави.

Питання щодо організації, а також здійснення взаємодії, у тому числі в аспекті забезпечення системи економічної безпеки України перебувало у полі зору багатьох вітчизняних, а також іноземних науковців. До числа таких слід віднести праці В. С. Адамовської, І. В. Андрущук, Л. І. Андрієвського, Г. Ю. Бондар, Дж. М. Вернона, О. О. Волобуєвої, Дж. Е. Гарінгтона, С. П. Завгородньої, Л. М. Зарецької, О. Л. Кузенко, А. В. Кулінської, А. Р. Крусян, О. В. Марухленко, В. А. Морозова, О. В. Нікішиної,